

Perustietoa huumausaineista

Kannabistuotteita ovat marihuana, hasis ja kannabisöljy

Kannabistuotteet valmistetaan Cannabis Sativa -hamppukasvista. Marihuana on valmistettu kasvin kuivatuista lehdistä ja varsiosista, hasis pihkasta ja kannabisöljy tislaamalla. Päihdekannabista käytetään yleisimmin polttamalla, mutta sitä voidaan käyttää myös sekoitettuna ruokaan tai juomaan. Kannabiksen säännöllinen käyttö voi johtaa riippuvuuteen, joka on valtaosin psyykkistä. Mahdolliset vieroitusoireet ovat yleensä lieviä. Kannabiksen välitön vaikutus voi olla piristävä ja sosiaalisuutta lisäävä tai lamaava ja sisäänpäin kääntävä. Käytön seurauksena saattaa ilmetä lisäksi lieviä aistiharhoja, silmien verestystä, pulssin kiihtymistä ja verensokerin laskua. Suuret käyttöannokset voivat aiheuttaa paniikkikohtauksia ja sekavuustiloja, jotka häviävät päihtymyksen mentyä ohi. Kannabiksen käyttö ei aiheuta välitöntä myrkytysvaaraa. Päihtymyksen aikana motoriset ja kognitiiviset toiminnot sekä reaktiot heikkenevät, mikä heikentää mm. ajokykyä. Pitkäaikaiskäyttö vaikuttaa haitallisesti psyykkiseen hyvinvointiin ja kognitiivisiin toimintoihin. Marihuanan polttaminen vaurioittaa hengitysteitä ja lisää syöpä- ja verenkiertohäiriöiden riskiä.

Keskushermostoa lamaavia aineita ovat opioidit, kuten heroiini, unikko, morfiini ja buprenorfiini, sekä gamma ja lakka

Yleisimpiä lääkkeitä tai huumeina käytettäviä opioideja ovat luonnon opioidi morfiini, siitä valmistettava puolisynteettinen heroiini sekä synteettinen buprenorfiini. Opioideja esiintyy ruskeana ja valkeana jauheena, tabletteina ja nesteinä, ja niitä käytetään polttamalla, suonensisäisesti ja suun kautta nautittuna. Opioideihin kehittyy erittäin voimakas fyysinen ja psyykinen riippuvuus. Nopeasti kehittyvän toleranssin myötä annoskoot kasvavat, mikä lisää yliannostuksen riskiä. Opioidin vaikutus alkaa nopeasti, tuottaen mielihyvää ja kivunlievitystä. Käytön muita välittömiä seurauksia voivat olla mm. pahoinvointi, sekavuus ja levottomuus. Suurempien annosten yhteydessä saattaa seurata hengityksen hidastumista sekä pulssin ja verenpaineen laskua tai sydämen pysähdys. Yksi vahingollisimmista haitoista on itse riippuvuus, kun elämäntapa keskittyy aineen hankintaan ja käytön ympärille. Pitkäaikainen käyttö voi vaurioittaa verisuonia ja sisäelimiä, sekä aiheuttaa keuhkosairauksia, infektioita, nivel tulehduksia ja reumaa. Lisäksi buprenorfiinin käyttö pistämällä voi vaurioittaa näköä lääkkeen sidosaineiden päästessä verenkiertoon. Aineesta vieroittuminen aiheuttaa voimakkaita oireita, kuten kiputiloja, kuumetta ja kouristuksia.

Gammaa (GHB) on katukaupassa tarjolla nesteinä, jauheena, rakeina ja kapsleina. Suomessa myytävä gamma on

laittomasti valmistettua, epäpuhdasta ja vahvuudeltaan vaihtelevaa. Lakka (GBL) on gamman esiaine, jota on eräissä puhdistusaineissa ja ohenteissa. Lakka muuttuu elimistössä gammaksi. Gamman ja lakan pitkäaikaiskäyttö aiheuttaa fyysistä riippuvuutta. Käytön välittömiä vaikutuksia voivat olla rentoutuminen ja euforia, väsymys, verenkierto- ja rytmihäiriöt, huimaus, kouristukset, pahoinvointi, hallusinaatiot ja tajuttomuus. Gamman ja lakan annostelu on erittäin vaikeaa, jonka vuoksi myrkytysvaara liian suuren annoksen seurauksena on suuri. Yhteiskäyttö alkoholin ja muiden keskushermostoa lamaavien huumeiden, sekä rauhoittavien lääkkeiden kanssa on hengenvaarallista.

Keskushermostoa kiihdyttäviä aineita ovat amfetamiini, metamfetamiini, efedriini, kokaiini, crack ja ekstaasi

Kemiallisesti valmistettavaa amfetamiinia ja metamfetamiinia esiintyy vaaleina, epäpuhtauksien vuoksi erisävyisinä jauheina, tabletteina, kapseleina ja liuoksina. Pitkäaikaiskäytössä aineisiin kehittyy voimakas riippuvuus, ja nopeasti kehittyvän toleranssin myötä myös annoskoot kasvavat. Käytön välittömiä vaikutuksia ovat euforian tunne, aggressiivisuus, sekavuus, unettomuus, pulssin ja hengityksen kiihtyminen, sekä kuumeilu ja kouristukset. Aineiden pitkäaikainen käyttö aiheuttaa mm. masennusta, ruokahaluttomuutta, persoonallisuuden muutoksia ja hermostovaurioita. Myös skitsofreniaa tai psykoosia saattaa esiintyä. Efedriini muistuttaa rakenteeltaan ja haittavaikutuksiltaan amfetamiinia.

Kokaiini on valkoista jauhetta ja sen johdannainen crack on väriltään beigeä. Kokaiinin käyttö aiheuttaa voimakasta riippuvuutta ja toleranssi kehittyy nopeasti. Sietokyvyn kasvaessa annosta joutuu kasvattamaan huomattavasti samojen vaikutusten aikaansaamiseksi. Samalla käyttäjä tulee herkemäksi aineen ei-toivotuille vaikutuksille, kuten ahdistuneisuudelle ja aistiharhoille.

Käytön välittömiä vaikutuksia ovat mm. euforia ja itsevarmuus, aistiharhat sekä elintoimintojen kiihtyminen. Haittavaikutuksia ovat mm. akuutit kohtaukset sekä käyttäytymisen arvaamattomuus ja ahdistuneisuus, nenän limakalvojen, hajuainin ja hengitysteiden vauriot, infektiot, motoriset häiriöt sekä sydän- ja aivohalvaukset.

Ekstaasia esiintyy pillereinä, kapseleina, pulvereina ja nestemäisessä muodossa. Ekstaasiin voi kehittyä psyykinen riippuvuus. Vaikutuksia ovat mm. vireystilan kohoaminen, hyvän olon tunne, hallusinaatiot, lihaskrampit, ruumiinlämpöhäiriöt ja ahdistuneisuus. Ekstaasin käytöstä saattaa aiheutua pysyviä keskushermostohäiriöitä sekä ruokahaluttomuutta, unettomuutta, vainoharhaa ja levottomuutta.

Hallusinogeenit ovat LSD, sienet, PCP ja designer-huumeet

Hallusinogeenit ovat psykedeelisiä, kokemuksia ja aistimuksia muuttavia huumeita. Psyykinen riippuvuus ja toleranssi kehittyy nopeasti. Vaikutukset vaihtelevat "hyvien matkojen" ekstaattisista tunne-elämyksistä "pahojen matkojen" kauhuun ja paniikkiin. Muita oireita ovat mm. verenpaineen ja pulssin kohoaminen sekä hallusinaatiot. Hallusinogeenien käytöstä voi seurata psyykkisiä ongelmia, depressiota ja takaumia.

Lääkkeiden väärinkäytöllä tarkoitetaan psykoosi-, rauhoittavien-, masennus- tai kipulääkkeiden käyttöä päihtymistarkoituksessa tai sekakäyttönä alkoholin tai huumeiden kanssa.

Lääkkeiden jatkuvassa päihdekäytössä riippuvuus ja toleranssi kehittyvät ja vieroitusoireet voivat olla vakavia. Psykeen vaikuttavat lääkkeet voivat aiheuttaa muistinmenetyksiä, kontrolloimatonta käytöstä, myrkytystilan sekä altistaa tapaturmille ja itsemurhariskille. Opiattilääkkeet aiheuttavat suurina annoksina voimakasta lamaantumista ja vaara hengitys- ja sydämenpysähdykseen kasvaa. Myrkytyskuoleman riski on suuri sekakäytössä.

Henna Vuorento
Sosiologi (VTM)

Lähteet:

Dahl, P & Hirschovits, T (2005): Tästä on kyse – tietoa päihteistä. Helsinki: YAD Youth Against Drugs ry.

Fabritius, C & Salaspuro, M (2003): Amfetamiinin, kokaiinin ja hallusinogeenien päihdekäyttö. Teoksessa Salaspuro, M & Kianmaa K & Seppä K: Päihdelääketiede, Helsinki: Duodecim. 458-467.

Gowing, L, Henry-Edwards S, Irvine, R, Ali, R (2002): The health effects of ecstasy: a literature review. Drug and Alcohol Review 21 (1), 53-63.

Hietalahti, A: Buprenorfiini päihdekäytössä. Päihdelinkki

Holopainen A & Fabritius C & Salaspuro M (2003): Opiattiriippuvuus. Teoksessa Salaspuro, M & Kiianmaa K & Seppä K (toim.): Päihdelääketiede, Helsinki: Duodecim. 468-482.

NIDA (2005): Heroin abuse and addiction. National Institute on Drug Abuse Research Report. NIDA Publication Number 05-4165.

NIDA (2009): Cocaine abuse and addiction. National Institute on Drug Abuse Research Report. NIDA Publication Number 09-4166. Printed May 1999, Revised May 2009.

Seppälä, T (2001): Yleisimmin käytettyjä huumeaineita. Teoksessa Ulmanen, K (toim.) Suomi ja huumeet. Tietopaketti huumeista. 3. uudistettu painos. Irti Huumeista ry, Keskusrikospoliisi, Opetushallitus, Suomen Vakuutusyhtiöitten Keskusliitto, Stakes. Rauma: Kirjapaino West Point Oy.

Witton, J (2008): Cannabis use and physical and mental health. Teoksessa EMCDDA 2008: A cannabis reader: global issues and local experiences. Monograph series 8, Volume 2, European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction, Lisbon.

link

Source URL: <https://paihdelinkki.fi/sgn/tietopankki/tietoiskut/perustietoa-huumeaineista>